

Intervju:

Danko Cvitković - Pješak

Valerija Butorac | Speleološki odsjek HPD „Željezničar“

Josip Dadić | Speleološki odsjek HPD „Željezničar“

*Pješak u suženju u jami Muda labudova
Autor: Petra Kovač Konrad*

O naj tko dobro poznaje Danka Cvitkovića – Pješaka neće se iznenaditi objavi njegovog avanturističkog životopisa u *Speleologu*. Lik i djelo koje predstavljamo u ovogodišnjoj rubrici intervjua nastavlja niz razgovora s pojedincima koji pripadaju „staroj gardi“ živopisnih avanturista koji ne poznaju granice svojih mogućnosti, a prepreke im predstavljaju samo još jedan izazov koji valja savladati. Iako je Danko Cvitković – Pješak već petnaestak godina aktivni član *Speleološkog odsjeka HPD-a „Željezničar“*, u svojoj srži on predstavlja čistokrvnog alpinista starog kova iz vremena kada su se klinovi i čokovi mogli nabaviti samo teškom mukom i zaslužiti penjačkim pothvatima. „Ja se volim s vama družiti i ići negdje u te jame-tine. Ali nije meni unutra ni blizu takav adrenalina ko u pravoj penjači, u pravoj stijeni, visoko i daleko, moraš naći put i proći, a povratka nema jer si prošao već previše, a imaš špagu od 45 m, kud ćeš se s njom spustiti? Nigdje. Možeš ići samo gore i smišljaj i imaj plan... A to nije lako.“

„U prve jame i špilje krenuo sam sa Stašom Forenbaherom i Pavlom Vranicanijem negdje 1982. Uglavnom, prije toga sam se 10 godina aktivno bavio alpinizmom. Godišnje sam imao negdje oko 200-250 ispenjanih smjerova.“

Članovi *SOŽ-a* koji su aktivni zadnjih desetaka i više godina često će u kuloarima željezničarskog šanka reći kako su prošli u našem odsjeku dvije škole – onu redovnu speleološku i onu Pješakovu. Njegov istančani cinični humor i gotovo instinktivno razumijevanje psiholoških stanja pojedinaca koji se bave speleologijom rezultiralo bi određenim procesima koji su ponekad podsjećali na psihoanalitičke seanse ulaskom u područja vaše osobnosti gdje svijest prestaje, a nesvjesno postaje java. Bez iznimke i bez milosti speleolozi i oni koji su to tek trebali postati morali bi se suočavati sa samima sobom suočavajući se s njim, obično kroz njegov poznati humor. Zaboravili ste dio opreme ili ne znate primijeniti potrebni uzao u nekoj situaciji ili bilo koja druga stvar koju pokušavate sakriti od drugih – budite sigurni u danonoćno višemjesečno „maltretiranje“ do razine pucanja po šavovima. Da se razumijemo, Danko Cvitković iznimno je topla osoba s dobronamjernim pogledom na svakog čovjeka, ali to vas neće zaštititi od neugoda uzrokovanih vašim propustima. Ne samo

to, već i male sitnice, načini na koji izvodite svoje kretnje, odnosi s drugim ljudima, riječi koje svjesno ili nesvjesno izgovorite grijući se oko logorske vatre – sve to može postati okidač za Pješakovu terapiju. Ukoliko završite školu i kojim slučajem opstanete uz njegov drill, budite sigurni da ste stekli prijatelja za cijeli život – ali ne bez muke. Autori ovog teksta suočavali su se s nizom situacija u kojima su na svojoj koži osjetili Pješakovu školu. U bespućima crnopačkih jama znalo se dogoditi da se školarcima ugasi karabitka, koju nisu znali ponovno osposobiti. Ako vam je instruktor bio Pješak, onda je, kao što se sjeća autor teksta, rečenica glasila: „Čuj, mislim da nemaš svjetla, a i čini mi se da je ovo uže staro i moglo bi svaki čas puknuti!“, uz njegovo značajno zveckanje karabinerima kao da se to stvarno događa. Netko bi pomislio da se radi o neodgovornoj osobi, ali on je znao što radi. U *SOŽ* je došao u potrazi za dobrom ekipom i tu je ostao do današnjeg dana. Svi važniji uspjesi i speleološki

*Pješak u smjeru Kača, 1981.
Autor: Miodrag Bogojević*

*Pješak u smjeru, 1983.
Autor: Lenko Matejčić*

*Pješak na „penjači“, 1986.
(arhiva Danka Cvitkovića)*

rezultati ostvareni su uz njegovu svesrdnu pomoć. Kakvi su to dani bili! Sve što je bilo teško, s njim je bilo lako. U nemogućnosti prolaza kroz suženje ismijavao bi sam sebe prihvaćajući nemoć u tom trenutku s dozom humora kao da je znao da će se kad-tad izvući. Takvim iskustvima gurao bi i sebe i vas k pozitivnom stavu prema preprekama. Ako bi kojim slučajem u jami naišao na donekle nespretno riješen problem prilikom postavljanja, optužio bi vas za urotu koja je skovana samo protiv njega. Y-sidrišta postavljena u uskim dijelovima jame Meduze, preko kojih je morao proći kako bi fotografirao daljnje istraživanje, predstavljala su izazov za njegovu građu tijela i po njegovom su mišljenju postavljena samo da bi se on namučio. Bezbroj je takvih situacija i ovaj prostor nedovoljan je za svaku pojedinost. Najbolje je zato iz njegovih riječi dočupati izvorište njegove ličnosti. Sve je započelo kad je imao 16 godina. „Volio sam se pentrati po drveću i kad smo ja i Adrian Ratkić, moj jako dobar prijatelj iz škole, prolazili kraj Velebita, učinilo mi se super prijaviti na oglašenu alpinističku školu, a tad nisam pojma imao što je to alpinizam.“ Problem je uslijedio odmah. Naime, bila je potrebna dozvola

roditelja, koju je on ipak vrlo lako nabavio. „Ja sam imao sreću kaj sam imao goste doma i samo sam mami uvalio papirić i rekao da je to nešto za školu i da treba potpisat. Ona potpiše, a ja lijepo s frendom nazad u Velebit, platio 30 dinara i lijepo se upisali.“ Na alpinističkoj školi zaradio je svoj prvi nadimak *Frkoslav*. „Već prvi dan škole zaradio sam nadimak *Frkoslav* jer je oko mene i sa mnom cijelo vrijeme bila nekakva frka.“ Kako je naš Danko od *Frkoslava* došao do *Pješaka*? Kao i svaki lik iz naše rubrike Intervju, i *Pješak* je poznatiji po svom nadimku nego po pravom imenu. „1981. godine Zagreb-Matica je organizirala ekspediciju u sklopu koje se išlo vlakom do Delnica. Uglavnom, bio je visoki snijeg i to je njima bio već 4. ili 5. pokušaj da probaju doći do Samarskih stijena. A kad je tako visoki snijeg, stvarno nije zezanija. Bilo je tamo 30-ak ljudi, i ja jedini bez skija. E, a već su me u vlaku počeli ogovarat jer su vidjeli da stvarno idem, ono, koji k****, ne. A ono, nisam ja ni znal kam ja idem, ne. I tak, uglavnom, krenuli smo i ja sam cijelo vrijeme bio negdje u sredini, i još su me j**** cijelo vrijeme kak im rupe radim u tom pršiću. Kad smo došli do Matić poljane, već je postalo puno teže i

pol ekipe je rikavalo, a ja još idem. A bio je taj neki njihov najjači, a ja sam cijelo vrijeme bio drugi iza njega. Kad smo došli do 13. km, tu negdje, još satima nije bilo nigdje nikoga od tih skijaša. E, al ono, ja se sjećam da sam ja tada u nekim trenucima hodao spavajući. Kad je došla ta druga ekipa, jedan frajer je bio baš mrtav, pa sam mu ja još i uzeo skije. Pričvrstio sam ih negdje za sebe i tak smo hodali, i negdje propadali do prsa, i napokon došli do gore. Onda kad smo došli, Čutura me pogleda i kaže: 'E, znaš kaj, ti se od danas zoveš Pješak!'"

Već na samom početku škole, kao 16-godišnjak, svjedočio je najgorem. „Na terenu na Kleku doživio sam smrt vlastitog instruktora. Spuštao se po špagi na dilfera i imao je stremen oko vrata, a kad se spuštaš na dilfera ne možeš baš čvrsto stat. Uglavnom, on se spuštao i stremen mu je

zapeo za neki vrag, a ruke lagano popuštaju, stremen ostaje gore, a oko vrata je... Nije se zadavio, nego mu je prije toga srce stalo. Mi tečajci smo ga onda spuštali i oživljavali cijelu noć. Kad je došao doktor ujutro, već je bio napuhnut od našeg oživljavanja. Jednostavno sa 16 godina nismo znali što drugo da radimo.“ Kako je ipak prošlo nekoliko desetljeća od događaja, ljudi i mjesta o kojima pričamo, zanimalo nas je kako je u Zagrebu tada funkcionirala penjačko-alpinističko-speleološka scena. „Ja sam školu završio u Velebitu i odlazio tamo na sastanke, ali se redovno odlazilo i u sva druga društva. Na tjednoj bazi išlo se u Želju i u Maticu. Eh, Zagreb-Matica. U Zagreb-Matici je uvijek bilo dosta tih mladih djevojaka“, prisjeća se Danko sa simpatičnim i znakovitim smiješkom. Osim povezanosti društava i jedinstvene

Pješak u ulozi instruktora specijalnih postrojbi HV-a, 2003. (arhiva Danko Cvitkovića)

*Pješak svaki slobodni trenutak provodi na planini, Vršič, 2019.
Autor: Ivana Maradin*

zagrebačke penjačko-alpinističko-speleološke scene, još su neki aspekti bili drugačiji. „Sve penjače (penjačke izlete) financirao sam ja ili majka, ali s vrlo vrlo malo novaca. Znao sam doć u Paklenicu, s ono, kao da danas imaš 50 kn. Pa onda ideš po poljima, kradeš grožđe, smokve. Pa odeš u dućan pa kupiš pol kruha, a ostalo ukradeš. A po Paklenici je tada bilo iznimno malo ljudi. Znao se desit da dođeš tamo i da si potpuno sam. Zamisli, u Paklenici, potpuno sam. U sred ljeta dođeš u Paklenicu, a ono tamo NI KO GA.“

Poslije škole prvi smjer koji je samostalno popeo bio je „Oprosti mi pape“ u Paklenici. Na pitanje je li to bio prvenstveni, Pješak odgovara: „To je smjer koji je vidio dva klina u životu, pa recimo da ti je to prvenstveno jer nitko ne zna tko kamo ide.“ Već na sljedećem terenu zaslužio je svoj prvi čok, dio opreme o kojem je mogao samo sanjati, a priča je, naravno, nevjerovatna. „Mene ti je tada uzeo neki instruktor za partnera, a ja sam već tada vidio to nekaj nije u redu. Frajeru je ime bilo Vatrogasac iz Zadra... Bil je tak debel i napuhnut i mislio sam si: ‘Pa kud bu mene ovaj vodil, zginit ćemo obadvoje.’ I zamisli ti, čovjek se počne

penjati i odjednom ja čujem hrkanje! Znači, tip je zaspao u smjeru. Totalni luđak. Uglavnom, tu je prolazio neki iskusni alpinist, Bosanac, koji je vidio da ovaj spava i hrće na špagi. Pita on mene: ‘Mali, kaj radiš tu?’ Ja reko: ‘Pa nemam pojma.’ A ovaj me gleda i kaže: ‘Daj mali, skidaj se s te špaga i idemo.’ Sutradan je ovaj instruktor, uz isprike da mu nije bio baš neki dobar dan, meni poklonio čok!“ Taj čok kasnije je bio protagonist u jednom od najgorih padova u Pješakovoj penjačkoj karijeri. „Penjemo taj glupi Karabore i imaš tih 10 m, nema klinova, nema ničega i baš je teško. Kak nije bilo ničega, stavio sam u neku pukotinu čok i nastavio. Držao sam se za tu stijenu, zabio nogu u pukotinu i pokušavao se odmoriti dok čekam. U toj pukotini mi je zapela rupa na cipeli za neki glupi zub na stijeni i nogu nisam mogao iščupati van. I niš, stojim tam i mislim si... Ruke su popustile, počeo sam padat, a padao sam na čok. Dođem do čoka i samo se čuje ‘puk’ i nastavim dalje letit. Ajde, tad sam imao kacigu, inače nikad nemam kacigu, ali ova je bila neka radnička jer to mi je dao netko od speleologa. Kaciga je od pada i od udarca bila oslabljena i pukla je na dva dijela. Smjer sam penjao s

Jankekom. Kad smo sišli dolje, išao sam odmah isti tren penjati smjer Celjski vrh, jedan od najj***** psiholoških smjeri. Ma ja sam morao tu smjer odmah ispenjat da dođem k sebi.“

Još jedan od najgorih padova bio je onaj na Kleku u Brankovoj smjeri. „Zavezao sam gurtu za neki kamen koji je bio zaglavljnjen. To je bilo čudo da nisam poginuo. Uglavnom, postavio ja tu gurtu i krenuo ja dalje, i zapnem na nekom detalju, i tu sam opao jedno 15 m nakon što se taj kamen odlomio, i onda još jedan pad od 15 m. Taj kamen koji sam ja odlomio me u zraku pogodio u glavu. Taj smjer sam penjao s Igorom Kecerinom, koji je bio jako dobar penjač, ali mu je tata nakon toga zabranio da penje.“ Zanimalo nas je što se neko odvdija u glavi dok proživljava takve trenutke, na što je Pješak odgovorio: „Ma ne misliš ti ništa, samo letiš!“

O Pješakovoj nezabrinutosti oko života i avanturističkom duhu koji gaji od malena najbolje govori i priča o tome kako je jedan od prvih vikenda

Pješak 2003. godine kao šaljivi instruktor specijalnih postrojbi HV-a (arhiva Danka Cvitkovića)

*Pješak s ekipom u Dragića pećini
– prva istraživanja bez kacige
Autor: Dalibor Jirkal*

nakon alpinističke škole išao na Klek penjati smjer Dragmanicu s užetom od 35 m koje je od nekog posudio. „To uže je tak zgledalo da ne bi ni pesa s njim zavezao i imao sam točno 5 čeličnih karabina, ni gurtne ni ničega.“ Vrlo je jasno da je s takvom opremom i tom količinom opreme Pješak ispenjao taj smjer. Možda je ludost, ali mi ćemo to nazvati izraženom strašću i željom za avanturom te izuzetnom spretnošću i snalažljivošću od samih početaka interakcije Pješaka i vertikala. Toliko iskrene pozitivne i opuštene pristupa životu na jednom mjestu možete doživjeti samo ako dobijete priliku upoznati Pješaka. Tako je naš Pješak u nekom trenu iz Velebita, u kojem je krenuo u prve avanture, prodan Zagreb-Matici za gajbu pive. Reklo bi se da je to prvi (a vjerojatno i posljednji) međudruštveni plaćeni transfer, i stvarno nas ne čudi da je baš Pješak bio posrijedi.

Dok priča o svojim alpinističkim podvizima, u Pješakovim očima vidi se iskra, pa smo, primjetivši to, zatražili da uspoređi speleologiju i alpinizam: „Gle, ja sam zapravo alpinist, taj adrenalin je neopisiv, nalazio sam se u situacijama gdje svaka pogreška znači smrt, a ja sam uživao u problemima

koje sam bio primoran riješiti. Speleologiju volim prvenstveno zbog timskog rada i ekipe koju sam pronašao u SOŽ-u, ali da, uživao sam u svim tim vašim jametinama jer to je isto nešto prekrasno.“

Neizostavan dio Pješakova životopisa čini njegova uloga u Domovinskom ratu. Naime, bio je pripadnik poznate Planinske satnije Velebit, gdje je Željezničar imao jako puno svojih članova. „Kao instruktor specijalnih snaga u HV-u imao sam priliku vidjeti cijeli niz likova koji su bili hrabri dok nisu ušli u stijenu, a jednom prilikom mi se jedan lik u panici od visine htio odvezati iz osmice na visini od stotinjak metara. Tu sam zapravo najviše vidio kako ljudi reagiraju i za što su sposobni.“ Upravo su ova iskustva ključna za Pješakov oseban stil obuke. Prava je istina da on u svakoj situaciji ima procjenu stupnja rizika, tako da njegov humor proizlazi iz njegovog iskustva i znanja.

Pješak ima još jednu skrivenu strast koja je oplemenila naš odsjek. Njegov talent za fotografiju uvijek je bio najvažnije trenutke speleoloških istraživanja SOŽ-a. Profesionalnim fotografima nikad nije bilo jasno kako je moguće uloviti toliko fantastičnih prizora. Naravno, pretpostavljate

što bi uslijedilo nakon takve pohvale – humor koji tjera da rasprodete svoju tek kupljenu fotografsku opremu.

Iako smo mi kao željezničarci iznimno ponosni na činjenicu da se netko poput Pješaka odlučio skućiti baš u našem društvu, ipak moramo svijetu obznaniti da su razlozi za prelazak iz Matice u Željezničar bili klasični „Pješak trenutci“, u kojima se neke stvari jednostavno dogode, a on pronade najjednostavnije i najefikasnije rješenje. „Naime, u poslijeratno vrijeme došlo je do nekih selidba Matice, koja je na kraju bila u prostoru s nekim starcima, seljoberima. I kaj, starci su odlučili da nema više birtije. A Gugica moj me stalno zvao i onda smo se jednom prilikom sreli i onda, reko, ajde, idem u Želju. I tak sam počeo dolaziti i tako su bili svi ti neki dragi ljudi, Dado, Maka i tak.“

Je li Danko Cvitković pravi speleolog? Od 2005. godine počeo je sve više boraviti u speleološkim objektima nego na otvorenoj stijeni. „A ekipa, ekipa u Želji je bila fantastična, i to je ono što me privuklo, a i zadržalo, jer je ekipa i dan danas fantastična.“ U svojim speleološkim počecima, Pješak se spustio (bez kacige) i u poznatu velebitsku jamu Mamet. Pri izlasku je zbog svojeglavosti i nepodešene opreme penjao dvjesto metara

vertikale u gotovo ležećem položaju. Ovu tehniku smo zbog ljuljanja našeg Pješaka na užetu u pre-visu prozvali „suhi list“, što nam još uvijek na oči izmami suze od smijeha. Koliko je Pješak značajan kao član SO-a HPD-a „Željezničar“, govori činjenica da su sva suženja u SOŽ-ovim jamama proširivana na mjeru Pješaka, kako bi se mogao spustiti i opaliti fotke za povijest. Na logorima oko vatrice s ljubavlju bi vam pokazivao tajne vezivanja čvorova i njihovih primjena izvan svih udžbeničkih protokola. Jedan događaj posebno je dojmljiv: jednom prilikom dok smo istraživali jamu Oazu, Pješak je uslijed upale pluća prehodao, odnosno ispenjao, infarkt. Naravno, uz smijeh i pošalice o vlastitoj nevolji. Drugom prilikom spuštao se u jamu na kućno izrađenom „racku“ kojeg je prvi put testirao jer je zaboravio descender. Unatoč tome, svaki član odsjeka reći će vam da bi radije išao u jamu s njim nego s nekim nadobudnim speleologom s bolesnim ambicijama. Da, Pješak je speleolog i željezničarac u najboljem smislu te riječi, a njegov je doprinos nemjerljiv. Njegovo alpinističko srce, koje je prepoznalo ljepote i izazove speleologije, kuca za SOŽ, ali Pješak nadilazi i speleologiju i alpinizam i planinarstvo. I, kao što sam kaže, „Ja kroz život lebdim!“

Danko Cvitković – Pješak rođen je 2. 1. 1965. u Zagrebu. Alpinizmom se počinje baviti sa 16 godina kada završava alpinističku školu u PDS „Velebit“ u Zagrebu. Za vrijeme Domovinskog rata bio je član Planinske satnije Velebit, a nakon toga i instruktor alpinističkih tehnika u Hrvatskoj Vojski. Iako nikada nije službeno završio speleološku školu, speleologijom se bavi od početka 80-ih. Član je SO HPD „Željezničar“, u kojem je sudjelovao na svim većim akcijama i logorima, te i dalje aktivno sudjeluje, ponajviše u ulozi fotografa. Sudjelovao je u istraživanju Lukine jame, Munižabe, jame Oaze, Muda labudovih, Meduze i mnogih drugih.